

Educaid.be ledenvergadering 16/02/2021
Vragen van Educaid.be & Antwoorden van Mevrouw de Minister Meryame Kitir

1). De gezondheidscrisis heeft de digitale kloof aan het licht gebracht. Deze digitale kloof heeft gevolgen voor de toegang tot onderwijs. Welke maatregelen gaat u nemen op dit gebied ? www.impalabridge.com

COVID-19 heeft inderdaad het onderwijs over de hele wereld zwaar verstoord en vraagt om nieuwe manieren van lesgeven. Het is cruciaal dat deze manieren inclusief zijn en dat we niemand achterlaten. We moeten ervoor zorgen dat we door het inzetten van digitale oplossingen, ongelijkheden niet verder vergroten. Er zijn een aantal potentiële risico's verbonden aan het inzetten van digitale oplossingen. Een goede contextanalyse is dan ook steeds nodig om deze risico's in kaart te brengen en om de oplossingen goed af te stemmen op de lokale context.

Wehubit (pilotproject Enabel rond D4D) lanceerde bijvoorbeeld een projectoproep die zich specifiek focust op het verkleinen van de 'digital gap' door onderwijs, training en de arbeidsmarkt. Eén van de gefinancierde projecten focust op bibliotheken in Oeganda, als plekken voor digitaal leren. In Oeganda zijn er heel wat uitdagingen met betrekking tot het gebruik van digitale technologie: de infrastructuur is niet voldoende ontwikkeld, mensen zijn er onvoldoende digitaal onderlegd en er heerst een negatieve houding ten aanzien van ICT. Het project wil een nationaal netwerk opzetten van bibliotheken waar er digitale training wordt gegeven en waar er betaalbare toegang tot internet is. Bibliothecarissen worden opgeleid, zodat zij over goede digitale vaardigheden beschikken om anderen te helpen. Op deze manier vergroten we de toegang tot ICT.

Als reactie op COVID-19 werkt Enabel ook samen met de Oegandese overheid rond het uitwerken van een nationale strategie rond afstandsonderwijs, de Sandbox.

De strategie wordt getest in de opleidingsinstituten voor leerkrachten om lessen te leren voor de hele onderwijssector. Enabel werkt hiervoor ook samen met verschillende partners, zo werd er bijvoorbeeld een overeenkomst gesloten met een lokale provider zodat de toegang tot het platform gratis zou blijven.

2). Hoe kunnen we in de huidige context het recht op participatie van de kinderen versterken? *Geomoun*, www.geomoun.org

Onze projecten zijn er niet enkel voor kinderen en jongeren maar moeten vooral ook kinderen en jongeren actief betrekken in de uitwerking ervan. Kinderen en jongeren zijn subjecten geen objecten. Dus moeten we die participatie verzekeren afhankelijk van hun leeftijd en capaciteiten. Dat is niet altijd eenvoudig. Als we een cash transfer programma uitwerken met de bedoeling hiervoor kinderbijslagsystemen te ondersteunen of uit te bouwen, dan blijft dit in hoofdzaak een kwestie van volwassenen onder elkaar. Maar er zijn wel degelijk

opportunities that we hope to develop, for example, when it comes to the reintegration of child soldiers. That is by itself a good example where we in the programming have to start from the rights of these children and how they themselves can take the reintegration step by step.

3). We waarderen de focus die gelegd wordt op het verminderen van ongelijkheden. We weten dat onderwijs het beste middel tegen ongelijkheid is. Desalniettemin is er een jaarlijks financieringstekort van \$ 148 miljard in lage- en middeninkomenslanden om SDG 4 tegen 2030 te bereiken. De kosten als gevolg van schoolsluitingen in verband met COVID-19 zullen waarschijnlijk toenemen en dit financieringstekort met een derde vergroten. Welke verbintenissen gaat België aan om het budget voor overheidssteun aan onderwijs in stand te houden of te verhogen? En welke stappen worden genomen om ervoor te zorgen dat specifieke, identificeerbare en traceerbare middelen worden aangewend voor de meest gemarginaliseerde groepen, inclusief leerlingen en studenten met een handicap?

Humanity&Inclusion www.handicapinternational.be

We zijn ons terdege bewust van de onder-financiering van het onderwijs. Dit probleem was al aanwezig vóór de COVID-crisis die de situatie helaas nog heeft verergerd.

- Ik heb in mijn politieke nota aangegeven dat ik veel belang hecht aan onderwijs en dat ik erg gevoelig ben voor het verbeteren van de situatie van de allerarmsten en de meest kwetsbaren.
- Onze samenwerking draait om verschillende vormen van ondersteuning: op bilateraal niveau, in programma's die vernieuwd moeten worden, hebben we gevraagd om de mogelijkheid te bestuderen om onderwijsprojecten te financieren, vooral voor meisjes.

Wat multilaterale samenwerking betreft, zouden er verschillende hernieuwingen van toezeggingen moeten plaatsvinden en ook hier overwegen we wat de beste manier is om de prioriteiten te financieren. Ten slotte zullen de ngo's vanaf het einde van het jaar nieuwe programma's moeten introduceren, ook hier kunnen onderwijs en inclusie voorrang krijgen.

- Het is zeker dat de budgettaire context moeilijk zal zijn. Dit mag echter niet leiden tot een vermindering van onze ambities, omdat de behoeften, bijna nooit eerder zo groot waren. Onze steun moet daarom zo goed mogelijk worden georganiseerd om een goede financiering van de onderwijssector op een inclusieve manier te garanderen, in overeenstemming met de SDG's.

4). In België is mediageletterdheid in het onderwijs al een tijdje ingeburgerd. We kunnen zelf stellen dat we mee pioniers zijn in dit vak. Helaas is het bij de meeste ngo's nog een onbekende. In vele landen waar we werken met de ngo-sector is 'fake news' een lastig en groeiend fenomeen. Is het voor de minister opportuun om daar aandacht te besteden in de werking van ngo's? Onze ervaring leert ons dat er wel interesse is. *comundos* VZW
www.comundos.org

Dit is een heel terechte vraag. In Vlaanderen is dit één van de 16 sleutelcompetenties, maar in onze partnerlanden en in onze programma's doen we hier nog te weinig mee. Er zijn wel enkele projecten waar we werken en gewerkt hebben aan digitale competenties en de zogenaamde "21st Century Skills" (o.m. in Palestina via de bilaterale samenwerking), maar hier kijk ik voornamelijk uit naar de ideeën en initiatieven die jullie hierover hebben en willen nemen.

5). In uw (gewaardeerde!) beleidsverklaring staat o.a. "Tenslotte gaan we ook nieuwe financieringsmethodes zoeken. Cash transfers kunnen een manier zijn om de armsten direct te bereiken, maar dan als een opstap tot de ontwikkeling van basisdiensten." Hoe ziet u dit concreet? Onderzoek van ODI (2017) toonde bijv. aan dat "Cash transfers can increase school attendance for both girls and boys, but this does not always lead to improved learning outcomes." (VVOB) www.vvob.org

Door kinderen naar school te laten gaan, willen we hen meer kansen geven voor de toekomst, en dat kan alleen als ze ook echt leren en vooruitgang maken. Als dat laatste niet gebeurt, heeft het uiteraard weinig zin. Wij zijn op dit moment aan het kijken hoe we via cash transfers zo goed mogelijk bijdragen tot een structurele versterking van zowel de mensen als de systemen. Eén van de opties die we bekijken is of we cash transfers kunnen geven aan moeders met jonge kinderen, een vorm van kindergeld dus eigenlijk. Verschillende studies hebben uitgewezen dat dit positieve effecten heeft op de kinderen (krijgen meer voeding bijv.) en dat het geld niet gebruikt wordt voor tabak of alcohol.

We vinden wel dat cash transfers best ingebed worden in een bredere visie op de problematiek, of het nu onderwijs, gezondheidszorg of sociale bescherming is. In de literatuur gaan er steeds meer stemmen op om niet puur aan cash transfers te doen, maar aan zogenaamde "cash plus" programma's. Die "plus" verwijst naar bijkomende activiteiten die erop gericht kunnen zijn om mensen bv. ook bijkomende informatie te geven zodat ze een beter geïnformeerde keuze kunnen maken over hoe ze het geld willen gebruiken (bv. informatie over goede voeding voor kinderen).

Een andere invulling van dat "plus"-luik is door die mensen ook te connecteren met andere diensten waar ze soms niet eens van wisten dat ze er recht op hadden. Op die manier kan een cash transfer op verschillende vlakken tot positieve effecten leiden. En die effecten gaan verder dan wat we zien op het vlak van onderwijs. Eén van die effecten die we ook willen nastreven door cash transfers te integreren in lokale structuren is dat we een partnerschap aangaan met de overheid en dat hun dienstverlening meer gevaloriseerd wordt door de bevolking. Dat laatste is zeker niet onbelangrijk in een context waar mensen weinig vertrouwen hebben in hun overheid.

6). Onderwijs voor meisjes is een prioriteit voor u. Wat zijn de 2 of 3 verbintenissen die u van plan bent om aan te gaan om deze prioriteit structureel te maken in het Belgische samenwerkingsbeleid? (Plan International Belgium) www.planinternational.be

Zoals ik al zei in mijn presentatie, is het verbeteren van de situatie van meisjes en hen sterker en onafhankelijker maken één van mijn belangrijkste beleidsprioriteiten. Hoewel we nog maar net zijn gestart, heb ik al enkele beslissingen genomen.

o Ten eerste: voor bilaterale samenwerking heb ik DGD expliciet gevraagd om de mogelijkheid te analyseren om onderwijs voor meisjes en jonge vrouwen op te nemen in het nieuwe programma met Niger. Dit verzoek zal worden herhaald voor de meeste andere programmeringscycli met onze partnerlanden. Dit geldt niet alleen voor het onderwijs, maar ook in relatie tot andere aanverwante terreinen, zoals de integratie van meisjes en vrouwen op de arbeidsmarkt of in het ondernemerschap, een analyse die al voor bijvoorbeeld Palestina wordt gedaan.

o Ten tweede analyseren we de mogelijkheden om een deel van onze steun aan multilaterale instellingen meer te richten op programma's specifiek voor meisjes.

o Er zijn nog andere ideeën binnen mijn kabinet en administratie, die ik tijdens mijn speech heb gepresenteerd, maar die zijn nog niet voldoende uitgewerkt.

7). Naar meer multidisciplinariteit en coöperatieve verantwoordelijkheid in de aanpak van ontwikkelingssamenwerking? Naar een nog meer multifocale aanpak (opleiding, gezondheid, gezinswelstand, voldoende opleidingsduur ook voor meisjes...) en meer gedeelde verantwoordelijkheid (initiatiefnemers, plaatselijke gemeenschap, overheden en organisaties) in de uitbouw van een duurzame ontwikkelingssamenwerking? *Prof. Em. Dr. Johan Hoornaert, KULeuven*

In mijn beleidsverklaring heb ik armoedebestrijding centraal gesteld, en dat is gebeurd op basis van de vaststelling dat armoede multidimensionaal is. Er is dus niet één manier om aan armoedebestrijding te doen, maar er zijn veel mogelijke insteken. Bovendien tonen de SDG's ook aan dat alles aan elkaar vast hangt, en dat het onmogelijk is om de doelstellingen los van elkaar te zien. We mogen dus inderdaad niet aan silo-denken doen, noch op het vlak van de inhoud, noch op het vlak van de verantwoordelijkheid. Ik ben ervan overtuigd dat we tot betere oplossingen komen als we in inclusieve partnerschappen en in oprechte dialoog met elkaar samenwerken.

8). Er is recentelijk de keuze gemaakt voor een verhoogde focus op Afrika inzake Belgische ontwikkelingssamenwerking (cf. landenlijsten van sleutelorganisaties). Evenwel, zeker naar aanleiding van Covid-19, zijn heel wat landen in Latijns-Amerika vertraagd of zelfs teruggelopen in hun ontwikkeling. Is er mogelijkheid dat de ontwikkelingssamenwerking vanuit België toch ook meer kansen geeft aan landen uit de regio Latijns-Amerika? *Peter Goethals, Universiteit Gent*

De actoren van de niet gouvernementele samenwerking hebben **initiatiefrecht**, ze zijn dus autonoom in hun keuzes van interventies. Samen bepalen ze de **30 Gemeenschappelijke Strategische Kaders** (waar wel de 14 bilaterale partnerlanden en België bij moeten zitten). Daarnaast mag elke actor nog 25% van het eigen programma buiten de GSK's inrichten. Op de totale subsidielijn mag er 10% buiten de GSK's vallen. Veel actoren zijn dus op dit moment nog actief in Latijns-Amerika en in Azië, waar we momenteel nog samen in 21 landen actief zijn. De autonomie van de actoren hierin wordt altijd herhaald.

Vanaf de uitbraak van COVID-19 heeft DGD zich flexibel opgesteld, inzake **nodige aanpassingen aan interventies**, iets wat we ook in 2021 blijven doen. De situatie is immers niet altijd duidelijk, maar actoren zijn erg creatief geweest in het uitzetten van strategieën om hun doelstellingen alsnog zoveel mogelijk te bereiken.

Ik besef dat dit continent de laatste jaren door **verschillende crisissen** hard getroffen is : klimaatcrisis (vb. Amazone); socio-politieke instabiliteit met migratiecrisissen (vb. Venezuela); onstabiliteit politiek (vb. verschillende revoltes Andes, ...); en nu ook Covid-19.

Volgens prognoses van het IMF zal de economie in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied in 2020 met **7,4 procent krimpen**. Zelfs nu vaccins licht aan het eind van de tunnel lijken te brengen, begon 2021 met uitbraken en vrees voor nieuwe varianten, waardoor de hoop op een snel herstel in gevaar komt.

9) **De lokale nationale overheid in partnerlanden zet vaak nog te weinig in op capaciteitsversterking van hoger onderwijsinstellingen en het bieden van gelijke kansen aan lokale studenten om hun studies verder te zetten na het secundair onderwijs. (VLIR-UOS)**
www.vliruos.be

De onderfinanciering van het onderwijs treft helaas niet alleen het hoger onderwijs. Pleiten voor een betere binnenlandse financiering van onderwijs is een van de doelstellingen die worden nagestreefd door onze posten (bijvoorbeeld in Oeganda) of door multilaterale actoren die België financiert, zoals GPE. De steun die België biedt via zijn "Beurs" -programma is een goed startpunt om de lokale autoriteiten te overtuigen om zich sterker in te zetten voor het hoger onderwijs.